

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ДЕВИЗНОМ ПОСЛОВАЊУ

Члан 1.

У Закону о девизном пословању („Службени гласник РС”, бр. 62/06, 31/11, 119/12 и 139/14), у члану 7. став 2. мења се и гласи:

„Послови из става 1. овог члана могу се вршити само на основу уговора закљученог између преносиоца и примаоца потраживања и дуговања, уз обавезу преносиоца да дужника из основног посла обавести о извршеном преносу потраживања, односно обавезу преносиоца да прибави сагласност повериоца из основног посла за пренос дуговања.”.

Члан 2.

У члану 13. став 2. мења се и гласи:

„Резиденти из става 1. овог члана могу вршити плаћање и наплату ради куповине и продаје дужничких дугорочних хартија од вредности чији су издаваоци Европска унија, државе чланице Европске уније и OECD, међународне финансијске организације и развојне банке или финансијске институције чији су оснивачи стране државе, као и оних чији су издаваоци правна лица која имају седиште у државама чланицама Европске уније.”.

После става 4. додаје се нови став 5, који гласи:

„Банке могу слободно вршити плаћање и наплату по основу куповине и продаје власничких хартија од вредности као и дужничких дугорочних хартија од вредности.”.

У досадашњем ставу 5, који постаје став 6, реч: „услове,” брише се.

Члан 3.

Члан 15. мења се и гласи:

„Члан 15.

Резиденти - правна лица, предузетници и физичка лица могу вршити плаћање и наплату ради куповине и продаје краткорочних хартија од вредности чији су издаваоци Европска унија, државе чланице Европске уније, међународне финансијске организације и развојне банке или финансијске институције у којима учествују државе чланице Европске уније, као и оних чији су издаваоци правна лица која имају седиште у тим државама.

Банке могу слободно вршити плаћање и наплату по основу куповине и продаје краткорочних хартија од вредности чији су издаваоци Европска унија, државе чланице Европске уније и OECD, међународне финансијске организације и развојне банке или финансијске институције у којима учествују државе чланице Европске уније и OECD, као и оних чији су издаваоци правна лица која имају седиште у тим државама.

Нерезиденти који имају седиште, односно пребивалиште у државама чланицама Европске уније могу вршити плаћање и наплату ради куповине и продаје краткорочних хартија од вредности у Републици, у складу са законом којим се уређује тржиште капитала.

Народна банка Србије прописује рокове и начин извештавања о пословима из овог члана.”.

Члан 4.

У члану 18. став 1. мења се и гласи:

„Кредитни послови из члана 2. тачка (21) ст. 2. и 3, став 4. алинеје прва и трећа и став 5. овог закона закључују се у писменој или електронској форми, односно на трајном носачу података који омогућава чување и репродуковање изворних података у неизмењеном облику.”.

Став 3. мења се и гласи:

„Банка може закључивати кредитне послове са иностранством из члана 2. тачка (21) овог закона у своје име и за свој рачун, у своје име и за туђ рачун и у туђе име и за туђ рачун. При обављању кредитних послова са иностранством банка је дужна да од нерезидента прибави инструменте обезбеђења наплате. Банка може у складу са прописима о банкама и овим законом давати банкарске гаранције, авале и друге облике јемства у корист нерезидента - кредитора по кредитним пословима са иностранством, као и по кредитним пословима између нерезидената под условом да уговори и од нерезидента прибави инструменте обезбеђења наплате. Банка може у складу са прописима о банкама и овим законом прибављати гаранције, јемства и друга средства обезбеђења од нерезидената по кредитима које одобрава нерезидентима.”.

Став 7. мења се и гласи:

„Резидент - правно лице може узимати кредите и зајмове из иностранства и одобравати нерезидентима комерцијалне зајмове у своје име и за свој рачун и у своје име и за туђ рачун, док финансијске зајмове може нерезидентима одобрити у своје име и за свој рачун у складу са чланом 23. овог закона. Резидент - правно лице може прибављати гаранције, јемства и друга средства обезбеђења од нерезидената по зајмовима које одобрава нерезидентима, а јемства и друга средства обезбеђења у корист нерезидента - кредитора по кредитним пословима са иностранством и кредитним пословима између нерезидената може давати у складу са чланом 23. овог закона.”.

После става 11. додаје се нови став 12, који гласи:

„Резидент - физичко лице може од нерезидента са седиштем, односно пребивалиштем у држави чланици Европске уније узимати кредите и зајмове и са роком отплате краћим од годину дана, који се користе уплатом средстава кредита на рачун тог резидента код банке, док такве кредите и зајмове резидент - огранак страног правног лица може узимати од нерезидента - оснивача са седиштем у држави чланици Европске уније.”.

Досадашњи став 12. постаје став 13.

Члан 5.

У члану 20. став 2. мења се и гласи:

„Послови из става 1. овог члана могу се вршити само на основу уговора закљученог између преносиоца и примаоца потраживања и дуговања, уз обавезу преносиоца да дужника из основног посла обавести о извршеном преносу потраживања, односно обавезу преносиоца да прибави сагласност повериоца из основног посла за пренос дуговања.”.

Члан 6.

Члан 23. мења се и гласи:

„Члан 23.

Резидент - правно лице може одобравати финансијске зајмове нерезиденту - дужнику, као и давати јемства и друга средства обезбеђења по кредитним пословима са иностранством и по кредитним пословима између нерезидената.

Народна банка Србије може да пропише услове и начин обављања послова из овог члана.

Обављање послова из овог члана може се прописом из става 2. овог члана ограничити ради очувања јавног интереса и/или финансијске стабилности.

Народна банка Србије прописује ограничења из става 3. овог члана за поједине случајеве на основу оцене оправданости тих ограничења у тим случајевима (начело појединачне процене), водећи рачуна о остваривању циљева због којих су прописана (начело таргетираности) и о сразмерности ограничења.”.

Члан 7.

У члану 26. став 6. мења се и гласи:

„Резидент - правно лице може прибавити гаранцију и јемство од нерезидента по послу извоза и увоза робе и услуга, по послу извођења инвестиционих радова у иностранству другом нерезиденту, по послу извођења инвестиционих радова нерезидента у Републици, као и по послу између тог резидента и другог резидента - правног лица у Републици.”.

Члан 8.

У члану 32. став 2. у другој реченици речи: „- физичка лица” бришу се, а после речи: „у складу са законом којим се уређују платне услуге.” додају се речи: „Пријем средстава из иностранства преко издаваоца електронског новца резиденти - хуманитарне организације могу остваривати и по основу донација у хуманитарне сврхе.”.

У ставу 3, после речи: „услуга” додају се запета и речи: „односно по основу пријема донација у хуманитарне сврхе”.

Члан 9.

У члану 33. став 3. мења се и гласи:

„Послови из ст. 1. и 2. овог члана могу се вршити само на основу уговора закљученог између свих учесника у послу или изјаве резидента да је обавештен о извршеном преносу потраживања, односно да је сагласан са преносом дуговања.”.

Члан 10.

У члану 34. став 2. тачка 9) тачка на крају замењује се тачком и запетом и додаје се тачка 10), која гласи:

„10) купопродаје софтвера и других дигиталних производа на интернету који се испоручују искључиво путем телекомуникационих, дигиталних или информационо-технолошких уређаја, под условом да се плаћање врши коришћењем платне картице или електронског новца преко пружаоца платних услуга са седиштем у Републици.”.

Став 7. мења се и гласи:

„Банка на захтев резидента може вршити пренос средстава у девизама са девизног рачуна тог резидента на његов девизни рачун код друге банке, а на захтев резидента - физичког лица и на девизни рачун члана породице код те или друге банке, уз доказ да је у питању супружник или сродник до трећег степена сродства.”.

Члан 11.

У члану 36. став 2. мења се и гласи:

„Изузетно од одредбе става 1. овог члана, министар надлежан за послове финансија може одобрити кориснику из става 1. овог члана отварање девизног рачуна код овлашћене банке за плаћања која не могу да се изврше преко Народне банке Србије или обављање појединих послова платног промета са иностранством преко издаваоца електронског новца или платне институције, ако то захтева специфичност послова тог корисника.”.

Члан 12.

У члану 38. став 2. мења се и гласи:

„Куповина и продаја девиза и ефективног страног новца на девизном тржишту у Републици врши се непосредно:

- 1) између банака и резидената, као и између банака и нерезидената;
- 2) између банака;
- 3) између банака и Народне банке Србије;
- 4) између резидената који имају овлашћење за обављање мењачких послова и Народне банке Србије;
- 5) између банака и резидената који имају овлашћење за обављање мењачких послова;
- 6) између резидената из члана 2. тачка (1) одредба под б) овог закона и Народне банке Србије.”.

Члан 13.

Члан 39. мења се и гласи:

„Члан 39.

Мењачке послове могу да обављају:

- 1) банке и резидент - привредни субјект који мењачке послове обавља на основу посебног закона којим се уређује његова делатност;
- 2) резиденти - правна лица и предузетници који имају овлашћење Народне банке Србије за обављање мењачких послова (у даљем тексту: овлашћени мењач).

Решење о издавању овлашћења за обављање мењачких послова (у даљем тексту: овлашћење), на основу поднетог захтева, издаје Народна банка Србије када утврди да подносилац захтева испуњава следеће услове:

- 1) да је као привредни субјект регистрован код надлежног органа;
- 2) да са банком има закључен уговор о обављању мењачких послова који не производи правно дејство ако привредни субјект нема овлашћење;
- 3) да власник, односно оснивач привредног субјекта, односно директор/члан управног одбора и/или друго одговорно лице привредног

субјекта, односно директор/члан управног одбора и/или друго одговорно лице оснивача привредног субјекта и радник који ће непосредно обављати мењачке послове није правноснажно осуђен за кривична дела против привреде, имовине, живота и тела, против јавног реда и мира, службене дужности, прања новца, финансирања тероризма и правног саобраћаја и/или за друго кривично дело и/или привредни преступ који то лице чине неподобним у вези са обављањем мењачких послова;

4) да привредни субјект - правно лице које подноси захтев и оснивач привредног субјекта - правно лице није осуђено правноснажном пресудом за кривично дело, као и да се против њега не води кривични поступак, у смислу закона којим се уређује одговорност правних лица за кривична дела и/или да није осуђено правноснажном пресудом за привредни преступ који то лице чине неподобним у вези са обављањем мењачких послова, у смислу закона којим се уређује привредни преступ;

5) да је организационо и кадровски оспособљен и технички опремљен за обављање мењачких послова.

Под кадровском оспособљеношћу за обављање мењачких послова подразумева се да радници који непосредно обављају мењачке послове код привредног субјекта имају најмање средњу стручну спрему и сертификат за обављање мењачких послова, осим у случају да привредни субјект мењачке послове обавља на основу посебног закона којим се уређује његова делатност.

Под организационом оспособљеношћу подразумева се обезбеђење адекватног пословног простора.

Под техничком опремљеношћу подразумева се обезбеђење адекватне опреме и информационог система који омогућава обављање мењачких послова на прописан начин.

Народна банка Србије прописује ближе услове и начин давања овлашћења из става 1. овог члана, као и ближе услове и начин обављања мењачких послова и контроле обављања тих послова.

У случају да нису испуњени услови за издавање овлашћења из става 2. овог члана, Народна банка Србије донеће решење о одбијању захтева за издавање овлашћења.

Народна банка Србије о поднетом захтеву одлучује у року од 30 дана од дана пријема захтева са комплетном документацијом.

Народна банка Србије може одбити захтев из става 2. овог члана ако утврди да су сарадници власника, односно оснивача или одговорног лица привредног субјекта, подносиоца захтева из тога става - лица која су правноснажно осуђена за кривично дело из става 2. тачка 3) овог члана.

Под сарадником из става 9. овог члана сматра се:

1) свако физичко лице које је члан органа управљања или друго одговорно лице код правног субјекта у којем је оснивач, власник или одговорно лице привредног субјекта на руководећем положају или је стварни власник тог субјекта;

2) свако физичко лице које је стварни власник правног субјекта у којем је оснивач, власник или одговорно лице привредног субјекта на руководећем положају;

3) свако физичко лице које са оснивачем, власником или одговорним лицем привредног субјекта има стварно власништво над истим правним субјектом.

Народна банка Србије има право да од надлежног органа који води евиденцију о осуђиваности за кривична дела захтева податке о осуђиваности за осниваче и власнике привредног субјекта, повезана лица тих оснивача и власника у смислу закона којим се уређују привредна друштва, одговорна лица привредног субјекта и сарадника из става 10. овог члана, а оснивачи, односно власници привредног субјекта дужни су да при подношењу захтева из става 2. овог члана, као и на захтев Народне банке Србије, доставе списак сарадника оснивача, власника и одговорних лица привредног субјекта.

Народна банка Србије прописује поступак и услове за стицање сертификата за обављање мењачких послова, утврђује јединствени програм обуке за обављање мењачких послова и услове које морају да испуњавају предавачи који врше обуку.

Сертификат за обављање мењачких послова издаје Народна банка Србије, о чему води одговарајући регистар.

Решење Народне банке Србије из ст. 2. и 7. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.”.

Члан 14.

Члан 39а мења се и гласи:

„Члан 39а

Народна банка Србије доноси решење о одузимању овлашћења за обављање мењачких послова кад утврди:

- 1) да је овлашћени мењач престао да испуњава услове за обављање мењачких послова предвиђене овим законом и прописом Народне банке Србије;
- 2) да овлашћени мењач није почео са радом у року од 30 дана од дана пријема овлашћења;
- 3) да је овлашћење издато на основу неистинитих и нетачних података;
- 4) да овлашћени мењач није извршио налог за отклањање неправилности, односно незаконитости из решења Народне банке Србије;
- 5) да овлашћени мењач без оправданог разлога не обавља мењачке послове у трајању дужем од пет радних дана.

Народна банка Србије доноси решење о одузимању овлашћења за обављање мењачких послова и ако овлашћени мењач у писаној форми поднесе захтев Народној банци Србије за престанак обављања мењачких послова.

Народна банка Србије доноси решење о привременој забрани обављања мењачких послова на контролисаном мењачком месту у периоду до 30 радних дана ако овлашћени мењач не омогући овлашћеном лицу Народне банке Србије увид у пословне књиге и другу документацију или онемогући преглед предмета, просторија или других објеката, односно не дозволи привремено одузимање ефективног страног новца, чекова и готовине у динарима.

Решење Народне банке Србије из ст. 1. до 3. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор, али тужба против овог решења не може спречити нити одложити његово извршење.”.

Члан 15.

У члану 44. став 2. речи: „Пореска управа,” бришу се.

Члан 16.

Члан 46. мења се и гласи:

„Члан 46.

Народна банка Србије врши контролу девизног пословања резидената и нерезидената и мењачког пословања - у поступку који је утврђен овим законом и прописом Народне банке Србије којим се ближе уређују услови и начин вршења ове контроле.

Контрола из става 1. овог члана је поступак провере и утврђивања законитости и правилности обављања мењачких и девизних послова сходно прописима којима се уређује девизно пословање.

Народна банка Србије може у току контроле, уз издавање потврде, привремено одузети девизе, ефективни страни новац, чекове, хартије од вредности, динаре, предмете, исправе и документацију, ако постоји основана сумња да су употребљени или били намењени или настали извршењем кривичног дела или прекршаја.

У поступку контроле из овог члана Народна банка Србије одлучује решењем.

Решење из става 4. овог члана је коначно.

Против решења из става 4. овог члана може се водити управни спор, али тужба против овог решења не може спречити ни одложити његово извршење.”.

Члан 17.

Члан 55. мења се и гласи:

„Члан 55.

Девизе, ефективни страни новац, чекове и хартије од вредности, које су привремено одузели због основане сумње да је извршено кривично дело или прекршај - органи контроле дужни су да депонују на рачун Народне банке Србије или у оставу код Народне банке Србије, а динаре - на рачун Народне банке Србије у року од два радна дана од дана њиховог одузимања.”.

Члан 18.

Члан 56. брише се.

Члан 19.

У члану 57. став 1. речи: „Пореске управе” замењују се речима: „Народне банке Србије”.

Члан 20.

У члану 59. став 1. тачка 4) мења се и гласи:

„4) ако посао из члана 7. став 1. овог закона не изврши на основу уговора, односно не достави обавештење дужнику из основног посла о извршеном преносу потраживања или не прибави сагласност повериоца из основног посла за пренос дуговања (члан 7. став 2);”.

Тач. 12) до 14) мењају се и гласе:

„12) ако изврши плаћање ради куповине или наплату ради продаје краткорочних хартија од вредности супротно члану 15. став 1. овог закона;

13) ако изврши плаћање ради куповине или наплату ради продаје краткорочних хартија од вредности супротно члану 15. став 2. овог закона;

14) ако изврши плаћање ради куповине или наплату ради продаје краткорочних хартија од вредности у Републици супротно члану 15. став 3. овог закона;”.

Тачка 21) мења се и гласи:

„21) ако при обављању кредитних послова са иностранством, давању банкарских гаранција, авала и других облика јемства у корист нерезидента - кредитора по кредитним пословима са иностранством, као и по кредитним пословима између нерезидената и при одобравању кредита нерезидентима поступи супротно члану 18. став 3. овог закона;”.

После тачке 28) додаје се тачка 28а), која гласи:

„28а) ако поступи супротно члану 18. став 12. овог закона;”.

Тачка 30) мења се и гласи:

„30) ако посао из члана 20. став 1. овог закона не изврши на основу уговора, односно не достави обавештење дужнику из основног посла о извршеном преносу потраживања или не прибави сагласност повериоца из основног посла за пренос дуговања (члан 20. став 2);”.

Тач. 36) и 37) мењају се и гласе:

„36) ако поступи супротно члану 23. став 1. овог закона;

37) ако поступи супротно пропису Народне банке Србије из члана 23. став 2. овог закона;”.

Тач. 38) до 41) бришу се.

Тачка 85) мења се и гласи:

„85) ако привремено одузете девизе, ефективни страни новац, динаре, чекове и хартије од вредности не депонује на рачун Народне банке Србије или у оставу код Народне банке Србије у року од два радна дана од дана њиховог одузимања (члан 55).”.

Члан 21.

У члану 61. тачка 4) мења се и гласи:

„4) ако посао из члана 7. став 1. овог закона не изврши на основу уговора, односно не достави обавештење дужнику из основног посла о извршеном преносу потраживања или не прибави сагласност повериоца из основног посла за пренос дуговања (члан 7. став 2);”.

Тачка 10) мења се и гласи:

„10) ако изврши плаћање ради куповине или наплату ради продаје краткорочних хартија од вредности супротно члану 15. став 1. овог закона;”.

Тачка 17) мења се и гласи:

„17) ако посао из члана 20. став 1. овог закона не изврши на основу уговора, односно не достави обавештење дужнику из основног посла о извршеном преносу потраживања или не прибави сагласност повериоца из основног посла за пренос дуговања (члан 20. став 2);”.

Члан 22.

У члану 62. тачка 8) мења се и гласи:

„8) ако изврши плаћање ради куповине или наплату ради продаје краткорочних хартија од вредности супротно члану 15. став 1. овог закона;”.

После тачке 13) додаје се тачка 13а), која гласи:

„13а) ако поступи супротно члану 18. став 12. овог закона;”.

Члан 23.

У члану 63. тачка 1) мења се и гласи:

„1) ако посао из члана 7. став 1. овог закона не изврши на основу уговора, односно не достави обавештење дужнику из основног посла о извршеном преносу потраживања или не прибави сагласност повериоца из основног посла за пренос дуговања (члан 7. став 2);”.

Тачка 7) мења се и гласи:

„7) ако изврши плаћање ради куповине или наплату ради продаје краткорочних хартија од вредности у Републици супротно члану 15. став 3. овог закона;”.

Тачка 10) мења се и гласи:

„10) ако посао из члана 20. став 1. овог закона не изврши на основу уговора, односно не достави обавештење дужнику из основног посла о извршеном преносу потраживања или не прибави сагласност повериоца из основног посла за пренос дуговања (члан 20. став 2);”.

Члан 24.

Од 1. јануара 2019. године Народна банка Србије преузеће послове издавања и одузимања овлашћења за обављање мењачких послова и послове контроле девизног пословања резидената и нерезидената и мењачких послова.

Ради обављања послова из става 1. овог члана, Народна банка Србије 1. јануара 2019. године преузеће део запослених у Министарству финансија - Пореској управи (у даљем тексту: Пореска управа) који на дан 31. децембра 2018. године обављају послове у вези са издавањем и одузимањем овлашћења за обављање мењачких послова и послове контроле девизног пословања резидената и нерезидената и мењачких послова, као и оперативну документацију, предмете, опрему и средства за рад која служе за обављање тих послова.

Министар надлежан за послове финансија и гувернер Народне банке Србије споразумом ће ближе уредити питања преузимања из ст. 1. и 2. овог члана, као и питања у вези са коришћењем пословног простора у којима ће се обављати послови из става 1. овог члана.

Поступке издавања и одузимања овлашћења за обављање мењачких послова, као и послове контроле девизног пословања резидената и нерезидената и мењачких послова, које је започела Пореска управа, а који нису окончани до 31. децембра 2018. године, окончаће Народна банка Србије у складу са овим законом.

Резиденти - правна лица и предузетници којима је решење о издавању овлашћења за обављање мењачких послова издато до 31. децембра 2018. године настављају да раде на основу тог решења у складу са одредбама овог закона.

Прекршајни поступак започет до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама овог закона, ако је то повољније за учиниоца.

Права из појединачних аката стечена на основу Закона о девизном пословању („Службени гласник РС”, бр. 62/06, 31/11, 119/12 и 139/14), остварују се у роковима утврђеним тим појединачним актима.

Члан 25.

Прописи из чл. 13. и 16. овог закона донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До почетка примене прописа из става 1. овог члана примењиваће се прописи донети на основу Закона о девизном пословању („Службени гласник РС”, бр. 62/06, 31/11, 119/12 и 139/14), осим ако нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 26.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Одлука о условима под којима и начину на који банке могу куповати стране краткорочне хартије од вредности на страном и домаћем тржишту („Службени гласник РС”, број 16/07).

Члан 27.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим одредаба чл. 13. до 17, члана 19. и члана 20. став 8. овог закона, које се примењују од 1. јануара 2019. године.